

hij een brief,
„Rott. Kb.“

ar, pro anti-
niet het redelijk
bracht, waarbij
ivorheid wordt

aldus: aan den
filaristen, aan
ellevende anti-
het anti-mili-
f. Heering (De
er, eerlijk en
ing niet deze
temeer waar
belen wil met
volgtrekkingen
doen, is pro-
ler communis-
drukbezochts-
wereld deden
Rotterdam van
nten ontying,
onderhouden
laen, als in
ens wankelen
wij de thes-
de operatie
het publiek
iet wonderlijk,
he partij (Sta-
at het publiek
boekjes, enz.,
eerlijk, dan
nder klinkend
rist Lenin, de
ismarck, door
militaristische
glorie toege-
partijbonzen-
ik nimmer
eze film van
dat juist het
t, thans door
wordt gefilmd
ng nu wordt
e propaganda,
woord voerde,
zich niet van

stairistisch ge-
dese machts-
king sta een
zoek, om bij
agstuk „weer-
communisme-
want dat anti-
m onredelijker
tjij hoeg
n uifvoerder
de communis-
g nu althans

steradezaken,
lijkt me nog
meer open.

meenden kant
er hoe meer
schen die er
moed worden
dingen lang-
st.

phartige belij-
f. Hij spreekt
staande figuur
ijt over hem:

— daar wil
n jeugdbond,
zich niet mee
ch zoo kloek
dat in onze
vas bezwaard,
cht werd, een
sche kwestie.
Hij vond het
en jeugdbond
e zich plaatst
is die door de
id. Natuurlijk
asatie anders
k zeide; wat
de belijdenis
wie zou het
t.

bezwaard. Hij
zoo erg niet
vertoord als
het wel erg
st“, en vond
n dezen broe-

een artikelen-
boek Exodus.
at het orgaan
erd aandient,
„Leidersblad“

doen ze tegen-
K. S.

Zoo langzamerhand wordt het toch duidelijk dat er principieel verschil is in Schriftbeschouwing tus-
schen de Gereformeerde kerken en die van het N. V. Meer en meer ga ik zien, dat wij deze kant niet
niet moeten.

Nadat de heer Kok dan enkele letterlijke citaten
heeft gegeven uit wat dr. v. Leeuwen in het orgaan
der groep-Geelkerken schreef, geeft hij van diens mee-
ning deze samenvatting:

Als ik dus goed lees bevatten de historische boe-
ken — overlevering. En die overlevering wordt op
een lijn gesteld met iedere andere historische over-
levering en is onderhevig aan allerlei invloeden,
die zelfs tot historische verwarring
aanleiding heeft gegeven.

Hierna geeft de heer Kok deze conclusie, die we
om haar eerlijkheid waardeeren:

Maar ik vraag me af: Waar is de inspiratiege-
dachte gebleven? Zal God, die al de Schrift heeft
gegeven, historische verwarring toelaten? Immers
neen!

Zoo komt men consequent tot een schriftcritisch
standpunt. Dat blijkt trouwens. Dr. v. L. gelooft niet
aan de verdeeling van Mozes' leven in een periode
van 3 maal veertig jaren en loochent dus Hand.
7:25 en 24. Hij noemt de Schrift met zichzelf in
tegenspraak als zo tot driemaal toe het verblijf in
Egypte op 430 jaar stelt (Gal. 3:17, Gen. 15:13
en Ex. 12:40); omdat, de oudste gegevens geen
steun daaraan geven.

Die oudste gegevens gaan dus boven de Schrift zelf.
Is dat schriftcritiek of niet?

Nu vergeet men niet, dat dr. v. L. de meeste
gegevens van prof. Böhl heeft. Die staat toch zeker
niet op Gereformeerd standpunt.

Tenslotte staan we hier weer voor dezelfde kwes-
ties als in Gen. 2, Exegese of belijdenis?

Het wordt mij steeds duidelijker: dien kant nooit
uit. Het N. V. wil tweezijdig. Enerzijds tracht het
„ethisch element in het gevele te komen. Anderzijds
den naam gereformeerd behouden. Maar tusschen die
die beide groepen ligt de groote onoverbrugbare kloof
der Schriftbeschouwing. Ook de beschouwing der kerk
is een andere — die ziet bijv. ds. Buskes heel
anders dan ik. Als persoon moeten en willen we
elkander waardeeren. Gaarne willen wij geloven,
dat velen in het N.V. het oprecht meenen — evenals
wij. Helden moeten wij voor deze dwalende broeders.
Maar uitingen als van ds. van Leeuwen — om van
ds. Aalders en ds. Smelik niet te spreken — heb-
ben wij doen niet, dat de jeugdbonden goed hebben
gedaan zich principieel op Assen's standpunt te stel-
len. Zoo zal het zeker velen onzer zijn gegaan.

Marnix, na deze dingen vermeld te hebben, besluit nu:

Wat zegt ge er van? Is dat geen treffend schrijven?

Ik heb maar één opmerking. De heer Kok zegt:
velen in het nieuwe verband zullen het oprecht
meenen. Waarom dit niet van allen te veronder-
stellen? Ik heb nooit iets anders gedaan. Maar dat
neemt niet weg, dat zij ernstig dwalen en op gevaar-
lijke doelpaden geraakt. Dat de afglijding zoo gauw
en zoo ernstig zichtbaar zou worden, had ik nooit
gedacht. Gewoonlijk duurt zoo iets enkele jaren. Maar
het blijkt nu, hoe erg het was. En dat wordt thans
door velen, die het eerst niet zagen, ingezien.

En tenslotte:

Het getuigenis uit Tiel kan voor velen, die nog
niet begrijpen welke groote dingen hier in het geding
zijn, leerzaam zijn.

De chr. geref. kerk en de vroegdoop?

Wordt in de chr. geref. kerk VERBODEN, den doop
te hebben „zoo haast als men denzelfden hebben kan“
(kerkorde)? Men zou het wel zeggen uit onderstaand
officieel bericht in de „Chr. Geref. Kerkb. v. Rotterdam“:

Die den laatsten Zondag in de maand hun kind
wenschen gedoopt te zien worden, kunnen op die
(kerkeraad) vergadering de briefjes in ontvangst ne-
men. Indien er door medelevenzen gewenscht wordt
gemeentelijk in te leven, kunnen zij zich op de
kerkeraadsvergadering gevoegen.

Of is de berichtgeving onduidelijk gesteld?

Dat is nog eens eerlijke taal!

We lezen in „Die Kerkblad, officiële orgaan van die
Gereformeerde Kerk“ (van Zuid-Afrika) iets over het
geval van leertucht tegen prof. De Plessis. Om dit:

Waarde Vriend,—Ons is zeker almal dankbaar, dat
die Synode van die N.G. Kerk, wat nou pas te Kaap-
stad gesit het, so 'n ferme houding ingeneem het in
die zaak van Prof. du Plessis. Toe die zaak voor die
Ringkommissie geweest het, het daartoe kommissie
Prof. du Plessis heeltemal vry gesprek, en sy ver-
basing uitgesprek, dat daar iets teen die leer en
belijdenis van genoemde Professor ingebring geword
het. Mens mag vra, of die kommissie nou nie nog
meer verbaas is, omdat die Synode hom met oor-
weldigende meerderheid teen die verkeerde standpunt
van die Professor verklaar het.

Ons as Gereformeerde Kerk is bly oor die moedige
opdrade van die Synode, en dat daar sulke besliste
besluite geneem is. Party het miskien gemeen,
dat ons Gereformeerdes graag sou wil
gehad het, dat daar 'n soort skeuring in
die N.G. Kerk sou gekom het, en dat ons
ons reeds verheug het, dat dan ons Kerk
baie sou versterk word, deurdat daarvan
die ontevredenes by ons sou aansluit.
Wie so dink of gedink het, het dit heeltemal mis. Ek

het wel geen opdrag nie, om namens die Gerefor-
meerde Kerk te spreek nie, maar ek meen tog wel
te mag se, wat die heersende opinie onder ons is.
En die is, dat ons ons verheug oor die bestidheid
van die Kaapse Synode. Die regsinige broe-
ders in daardie kerk is ons bondgenote,
en as hul in 'n alryd moedig voorwaarts
trek en met bewiltheid die H. Skrif ver-
dedig, en palstaan vir die Gereformeer-
de belijdenis, verheug ons ons daarin.
As hul dan 'n oorwinning behaal, is ons
met hul saam verheug.

Dat is nog eens eerlijke taal; taal van kereis. Als
men daarbij vergelyk, wat christelijk-gereformeerden in
Apeldoorn en Bunschoten, doen, en verwante belijders
in de pers van andere kerkformaties, en vele omstan-
ders, dan herinnert men zich, dat de Zuid-Afrikaanse
lucht wel eens meer een geneesmiddel is tegen infec-
tueuse ziekten.

K. S.

Zijt ge wellicht bestuurslid van een Chr.
Schoolvereniging?

En leest gij als zoodanig ook het Weekblad

„DE SCHOOL MET DEN BIJBEL“?

Zoo niet, vraag dan enkele nummers ter
kennismaking bij de Uitgevers

OOSTERBAAN & LE COINTRE, GOES.

BOEKBESPREKING.

Een hoornstoot tegen Assen?

K. Schilder, Een hoornstoot tegen Assen?
Antwoord op een „Conscientie kreet“.
Kampen — J. H. Kok, 1928.

Volgens gewoonte moet ik in „De Reformatie“ mijn
werk zelf aankondigen.

Zoals de titel verraadt, is deze brochure bedoeld
als een nieuw exemplaar in de welhaast omvangrijke
literatuur, die rondom de Asser Synode zich heeft
opgehoopt. Zij bedoelt een antwoord te geven op de
brochure, die van anonieme zijde verschenen is onder
den titel: „Zijn de mannen van Assen zelf aanran-
ders van het Schriftgezag?“ Deze brochure werd als
„een conscientiekreet“ aangediend.

In dit nieuwe vlugschrift tracht ik de bezwaren dezer
conscientie te ontleiden en stuk voor stuk te bespreken.
Misschien mag ik wel even zeggen, hoe ik er toe
kwam, dit antwoord te geven.

Toen ik indertijd de anonieme brochure gelezen had,
was de eerste indruk: niet op ingaan, noch in de pers,
noch anderszins. Reden daarvoor scheen me te liggen
in de anonymiteit van den auteur, die m.i. op er-
stige menschen dadelijk afstootend werken zou, van-
wege het wankelen der eerste grondslagen van de zede-
lijkheid in de naamloosheid van zoo felle aanklachten;
voorts in de wetenschappelijke struikelingen van de
brochure, die m.i. zelfs den ergsten anti-Asser-geest
moesten treffen; en eindelijk in het feit, dat reeds
talloze malen op den inhoud van deze brochure was
ingegaan, wijl zijn vraagpunten bijna alle reeds eerder
waren aangesneden in het persdebat; hetgeen m.i. ook
de feitelijke anti-Asser-geest zou moeten toestemmen.

Maar ik heb me in de ontwikkeling der dingen
vergist.

Ik meende, dat de gemeenschappelijke er-
kenning van de zedewet niet alleen de Assen-ge trou-
wen, maar ook de anti-Assen-gezinden zou samvroeg-
en in de afkeuring van zoo'n anoniem bedrijf. Ik
vergiste me; de pers van de groep-Geelkerken be-
tuigde adhaesie; en een dominee te Rotterdam (ds.
E. L. Smelik) beledigde onmiddellijk een vergadering
waarin ook die naamloosheid van de brochure verdedigd
werd. De „geest“ van niet-Assen?

Voorts meende ik, dat de pers van de groep-Geel-
kerken met mij het eens zou zijn hierin, dat de
brochure van den anoniemen man onbetekenend was.
Men behoeft toch niet een kerkelijk verschilpunt te
maken tot een rechtvaardige oorzaak van wetenschap-
pelijke lethargie? Helaas! De pers van de groep-
Geelkerken begon, eerst voorzichtig, later wat luider,
den lof dezer brochure te zingen. En toen de geref.
pers zweeg — om welbekende redenen — toen werd
gezegd, en wederom gezegd: ze kunnen niets ant-
woorden, ze zijn verlegen, ze spreken voor-
wendseis, en wat meer in die lijn uit te vinden
is. Het kwam zelfs zóóver, dat redevoeringen van den
theologischen doctor Geelkerken en den kerkelijken leids-
man Van den Brink afgewisseld werden met den ver-
koop dezer brochure, en dat zij op een vergadering
van een kerkeraad, en zelfs van de „classis“
der groep-Geelkerken, officieel werd besproken, en
tot aanknoopingspunt van een wetenschappelijk,
reformatorisch, streven werd verheven....

En ten derde: ik vergiste me, toen ik meende,
dat de herhaling zelfs de pers van dr. Geelkerken
zou gaan vervelen. Het bleek omgekeerd: ze stelde

er een ongemeen behagen in, dat de „bezwaren“, die
eerst in losse nummers en driestallen van „Woord en
Geest“ verspreid lagen, thans gebundeld, nimmermate po-
pulaire, met veel vette en cursieve letters, werden aan-
geboden.

En alzoos is het geschied, niet alleen, dat „professoren
en doctoren“ den anoniemen man via zijn uitgevers
brieven van lofprijzing schreven — gelijk hij ons zelf
in derden druk verzekert, maar ook, dat het kerkel-
ijk instituut sinds officieel, en het kerkelijk orga-
nisme officieus, zich inlieten met een brochure van
een „man van Assen“, die toch immers, volgens
de eerste logica van dr. Geelkerken
(iemand's handteekening gelooven, zoo-
lang niet het tegendeel noodzakelijk
bleek) geacht moet worden met zijn kerk tot God
te bidden, dat Hij de kracht van de schis-
matische beweging breke; want in dit gebod
verenigen zich allen, die erop staan, dat men „hun
handteekening zal eerbiedigen en aanvaarden als eerlijk
gemeend, zoolang deze staat onder kerkelijke stukken,
formulieren, etc. en niet teruggenomen is!“

Toen werd de zaak anders.

De brochure kreeg nu betekenis niet uit oorzaak
van schrijver of inhoud, maar krachtens den steun, de
annexatie, de inlijving in den geestelijken inventaria
der groep-Geelkerken.

Ja, de propagandadienst ginds werd einde-
lijk geheel en al in dienst gesteld van het anti-Assen-
geschrift van den „man van Assen“ (maar dan verkapt).

Ik hoorde uit betrouwbare bron, dat aan intellectue-
elen, oud-gestudeerden, studenten, het geschrift gra-
tis werd toegezonden. Om er mee te pleiten voor
het forum der waarheid en der gerechtigheid en der
wetenschappelijke eerlijkheid.

En toen was het, docht mij, de tijd, om eens een
woord aan het geval te wijden.

Ik geloof, dat zelden een geestelijk be-
doelde beweging op kerkelijk-theologisch
terrein zich zóó GEBLAMEERD heeft, als de
groep-Geelkerken het deed in dit geval.

Vooral de poging tot verlokking van de INTELEC-
TUELEN is min of meer verbijsterend door de er-
kenis, dat men onder hen ook gemakkelijk zielen
veroveren wil met een minimum van wetenschap en
een maximum van lichtzinnigheid.

Het spel heeft nu lang genoeg geduurd.

De groep-Geelkerken heeft zich officieel aan deze
brochure gehecht; ze komt er niet weer van af.
Ze heeft ze aangekondigd als een getrouw verhaal
van hare hoofdargumenten, een kort begrip van haar
conscientiekreten.

Dan worde ze ook als zoodanig aan-
vaard. Beteekenis ontleent het boekje nu niet meer
aan zijn schrijver, zijn inhoud, maar aan de beweging,
die er achter zit en zich ervan bedient.

En nu moge men overwegen, wat er van deze bro-
chure van den anonymus aan zij: of zij ijzer is, dan
wel leem, eikenschors dan wel kaneel.

Ik zeg nu natuurlijk verder niets over den inhoud
van mijn antwoord.

Alleen volsta ik hiermee: ik heb getracht, begrijpelijk
te zijn voor ieder. Maar, terwijl ik het gereformeerde
VOLK zoek, de massa der belijders, wil ik daaronder
OOK verstaan hebben, die belijders, die onder de in-
tellectueelen te rangschikken zijn. Ik wil hen,
voorzoover ze in aanraking gekomen zijn met dit ano-
niem geval, verzoeken, hun positie er tegen te bepalen,
als in Gods tegenwoordigheid, in het besef, dat in
vraagstukken van kerk en waarheid en geloof de mensch
niet leven kan bij het relativistische, maar uit het
absolute alleen. En ja, dan weet ik het wel, dat er
ook intellectueelen zijn, die het zoeken naar een abso-
lute standpunt allang verlierd hebben, en die door de
ideën van ds. Buskes, en ds. Aalders, nu gezien als
leeringen van Karl Barth, daarvan voorgoed misschien
afgebricht zijn, helaas. Maar zelfs op dit stand-
punt behoeft men zich nog niet te laten beleedigen
door de onderstelling, dat men niet meer de eenvon-
digste dingen onderscheiden kan. En deze beleediging
ligt op de grens van de opzettelijke poging, om in-
tellectueelen (!) te bewerken met DEZE ano-
nieme brochure, vanwege den propagandadienst, die
den prijs nu al met 37½ pCt. vermindert heeft. Och
ja, er zijn tegenwoordig veel intellectueelen, die op
hun eigen terrein thuis zijn als de beste, maar die
van de zaken van christendom en theologie niet veel
weten. Ik geef den propagandadienst ginds toe, dat
zulke menschen wel spoedig te winnen zijn met een
catalogus van begripsverwarringen, als ze maar tegen
dat stijve Assen gaan. Maar als deze intellectue-
elen nog zelfrespect hebben, en willen be-
denken, dat de kwestie van Assen geen zaak is van
theologen als wetenschapsmensen van een andere
faculteit of een andere hoogeschool, maar een zaak
is van onze belijdenis als christenmenschen, dan zul-
len zij toch uit zelfrespect en ook uit eerbied voor den
eenmaal gestelden eisch om te antwoorden, van
de contra-argumenten kennis moeten willen nemen.
Tenzij ik me ook daarin al weer vergis....
En dan? Heb ik dan spijt van het schrijven? Neen.
In heel den strijd tegen de groep-Geelkerken heeft
me een twaalf dingen altijd voor oogen ge-
staan: het eerste is, dat tenslotte uit ieder maar
komen moet, wat in hem zit; en het tweede, dat voor
de bewaring van ook maar één individueel persoon
dezelfde arbeid noodig is als die, welke voor een
groot getal gemakkelijk wordt ten koste gelegd.

K. S.